

Jaký je vztah theosofie k astrologii?

Rudolf Steiner

Astrologie v současnosti

Další otázkou je: „V jakém vztahu je theosofie k astrologii?“

Zde musíme nejprve říci, že v současnosti se velmi málo ví, čím astrologie opravdu je. Neboť to, co se dnes v různých publikacích za astrologii vydává, je pouze čistě vnější sestavou pravidel, která sotva mohou vycházet z hlubších základů. Uvádějí se metody propočtu, jejichž pomocí mohou být stanoveny jisté konstelace hvězd v okamžiku narození člověka, nebo v okamžiku nějaké jiné důležité události. Pak se říká, co ty či ony konstelace znamenají, aniž bychom z těchto údajů mohli vyvodit, proč by tomu tak mělo být. Proto není divu, že lidé naší doby to vše pokládají za nesmysl, podvod a pověru. Vždyť to vše vypadá jako zcela svévolné, čistě z prstu vycucané tvrzení. Nanejvýš se všeobecně uvádí, že ve světě by mělo být vše ve vzájemném vztahu, a že proto může mít na život člověka vliv i to, v jakém vzájemném postavení se v okamžiku narození nacházejí Slunce, Venuše a Měsíc a tak dále, a mnoho podobných věcí.

Pravá astrologie jako intuitivní věda

Pravá astrologie je ale zcela intuitivní vědou a od toho, kdo ji chce vykonávat, vyžaduje rozvinutí vyšších nadsmyslových poznávacích sil, které se dnes *mohou* vyskytovat jen u minimálního počtu lidí. A již tehdy, když chceme stanovit její základní charakter, se musíme dotknout nejvyšších kosmologických problémů ve smyslu duchovní vědy. Proto zde můžeme uvést jen některá zcela obecná hlediska.

Soustava hvězd, k níž my lidé patříme, tvoří jeden celek, a člověk souvisí se všemi silami této hvězdné soustavy. Jen hrubý materialismus může věřit, že by člověk měl vztah *pouze* se Zemí. Stačí se jen podívat na to, jaký vztah mezi člověkem, Sluncem a Měsícem

vyplývá z nálezů v kronice Akáša. Na základě toho uvidíme, že v pradávném vývoji člověka bylo jeho bydlištěm jediné vesmírné těleso, které ještě sestávalo ze Slunce, Měsíce a Země. Právě odtud má člověk i dnes ve své bytosti síly, které jsou příbuzné silám zmíněných kosmických těles. Podle těchto příbuzností se řídí také dnes existující vztah mezi vlivy uvedených vesmírných těles a tím, co se děje v člověku. Ovšem *tyto* vlivy *se* velmi odlišují od vlivů čistě materiálního druhu, o nichž výlučně mluví dnešní věda. Například Slunce působí na člověka ještě něčím zcela jiným, než tím, co věda označuje jako přitažlivost, světlo a teplo. Podobně existují nadmyslové vztahy mezi Marsem, Merkurem a dalšími planetami a člověkem.

Ten, kdo má k tomu nadání, si může na základě toho učinit představu o působení nadmyslových vztahů mezi vesmírnými tělesy a bytostmi, které je obývají. Ovšem k tomu, abychom povýšili tyto vztahy na jasné, vědecké poznání, je nutné rozvíjet síly zcela vysokého nadmyslového zření. Člověk k tomu potřebuje nejvyšší dosažitelné stupně intuice, tedy nikoli ono neurčité tušení a napůl vizionářské sny, které se dnes často nazývají intuicí, nýbrž nejjednoznačnější vnitřní smyslovou schopnost, srovnatelnou jen s matematickým myšlením. V tajných školách se vyskytovali a ještě nyní se najdou lidé, kteří jsou schopni provozovat astrologii v tomto smyslu. Od těchto tajných učitelů také nějakým způsobem pochází to, co o tom stojí v dostupných knihách. Vše, co pojednává o těchto věcech, je ovšem běžnému vědomí nepřístupné, třebaže je to uvedeno v knihách. K porozumění je opět zapotřebí hluboké intuice. A to, co o opravdových názorech těchto učitelů napsali ti, kteří jim sami nerozuměli, přirozeně neposkytne člověku, vězícímu v současných představách, nějaké kladné mínění o astrologii. Ale přesto musíme říci, že ani *takové* knihy o astrologii nejsou úplně bezcenné, protože lidé opisují něco, čemu nerozumějí, o to lépe, čím méně tomu rozumějí, jelikož to pak nemohou komolit svojí vlastní, moudrostí*. V astrologických spisech, třebaže jsou někdy nejasného původu, lze proto vždy nalézt perly moudrosti - ovšem

jen pro toho, kdo je schopen intuice. Svým způsobem jsou dnes astrologické spisy všeobecně dokonce lepší než spisy mnohých jiných odvětví poznání.

Význam pojmu intuice a Goethova prarostlina

K tomu nesmíme opomenout jednu poznámku. V chápání pojmu intuice v současnosti existuje velký zmatek. Měli bychom si ujasnit, že dnešní věda zná pojem intuice vůbec jen v oblasti matematiky, která je mezi našimi vědami jediným poznáním, spočívajícím na čistém vnitřním nazírání. Podobné vnitřní nazírání však lze uplatnit nejen v případě prostorových veličin a čísel, ale také v mnoha jiných oblastech. Např. Goethe se takovouto intuitivní vědu pokusil založit v oblasti botaniky. Koncept jeho „*pra- rostliny*“ se ve svých rozmanitých metamorfózách zakládá na *vnitřním* nazírání. Již to je dostatečným důvodem k tomu, že současná věda nemá vůbec ponětí o tom, oč u Goetha v tomto ohledu jde. Theosofie přináší svým vnitřním nazíráním poznatky, týkající se mnohem vyšších oblastí. Na tomto vnitřním nazírání se zakládají její výpovědi o znovuzrození a karmě. Nesmíme se divit, že lidé, kteří nemají ani ponětí o tom, oč kráčí v případě Goetha, jsou úplně mimo také tehdy, když mají pochopit prameny theosofických nauk. Zdůrazňuji, že příhodnou přípravou pro theosofii může být právě ponoření se do tak cenných spisů, jako je Goethova „Metamorfóza rostlin“.

Mnoha theosofům k tomu ovšem chybí trpělivost. Když se však studiem tak živoucího intuitivního díla, jakým je zmíněný Goethův spis, dopracujeme ke správnému pojetí toho, oč zde kráčí, najdeme cestu dále. - A právě na takových intuicích se zakládají astrologické zákony, proti nimž je poznání o znovuzrození a karmě ještě velmi elementární.

Tyto údaje jsou jistě zcela nedostatečné, ale přesto snad mohou poskytnout nepatrný pojem o věci, o níž ti, kteří ji potírají, nic nevědí, a o níž mají také mnozí z těch, kteří ji obhajují, naprosto zkreslené představy. Jen nepokládejme pochopení pro tyto věci za bezcennou, nepraktickou činnost bez vztahu ke skutečnému

praktickému životu. Člověk přece tím, že se vžívá do nadsmyslových světů, roste, a to nejen ohledně svých znalostí, ale především morálně a duševně. Již nepatrná představa o tom, jaké místo zaujímá v rámci soustavy hvězd, působí zpětně na jeho charakter, na jeho způsob jednání, na zaměření, které dává svému celému bytí. Celý další vývoj našeho sociálního života závisí na pokroku lidstva na cestě k nadsmyslovému poznání mnohem více, než si mnoho lidí dnes dokáže představit. Pro člověka, jenž má vhled, je nynější společenská situace pouze výrazem materialismu v poznávání. A bude-li *toto* poznání nahrazeno duchovním poznáním, pak selepší také vnější poměry.